

Mây Tóc

Tuân thấy mái tóc ấy lần đầu tiên vào năm chàng 16 tuổi. Nhà chàng ở trên đường Lê Văn Duyệt, con đường đầy xe cộ và bụi bặm, mỗi buổi sáng nghẹt ứ với xe chờ hàng, xe đạp, gắn máy, chen chúc với những xe thổ mộ kéo nặng nhọc bởi những con ngựa gầy giờ xương. Trước cửa nhà Tuân là trạm xe buýt chạy suốt con đường Lê Văn Duyệt lên trung tâm thành phố. Những chuyến xe buýt đầy nhóc người với khách đi xe đôn ra đây hai bên cửa lên xuống, phần lớn là thanh niên đu đưa bám vào chân song như những con khi lắc lư. Các cô thiếu nữ hay những người già cả gặp những chuyến xe này đều phải đợi lại một hoặc hai chuyến sau mới có chỗ lên được.

Tuân thường có thói quen mỗi sáng vừa ngồi ăn sáng đợi xe vừa nhìn ngắm đám đông tụ tập quanh cột xe buýt trước cổng nhà. Giờ chàng sắp đi học cũng là giờ các học sinh, phần lớn thuộc trường Nguyễn Bá Tòng đứng đợi xe và năm ấy Tuân đã bắt đầu để ý đến các cô nữ sinh áo dài trắng đứng xúm xít trước cổng sân nhà. Các cô thường đứng tụ với nhau thành một đám, chuyện trò ríu rít hoặc đứng yên lặng vừa đợi xe vừa ăn những nắm xôi của hàng quà chiếm cứ thường trực trước cửa nhà Tuân đã nhiều năm nay. Tuân thường chỉ thấy những tấm lưng của các cô thiếu nữ với những chiếc áo dài trắng đơn sơ và chàng cũng chỉ muốn nhìn có vậy. Tuân vẫn ít khi dám nhìn thẳng mặt các cô nữ sinh đồng lứa tuổi từ khi chàng bắt đầu dậy thì.

Ngày đầu tiên Tuân thấy mái tóc, chàng vẫn nhớ rõ mồn một trong ký ức hầu như chẳng bao giờ phai nhạt. Buổi sáng hôm ấy Tuân dậy muộn và sau khi đã ăn sáng và sửa soạn xong để đi học, chàng đứng khựng lại vì trong đám vài ba thiếu nữ áo dài trắng đứng quay lưng lại trước cửa nhà Tuân là một mái tóc dài lạ lùng. Người thiếu nữ với mái tóc đập ngay vào thị giác của Tuân chắc mới dọn đến xóm nhỏ bên hông nhà chàng và lần đầu tiên đứng đợi xe buýt đi học trước cửa nhà. Tuân đứng lặng

người nhìn. Mái tóc dài đến gần gót chân, đen óng ánh trong nắng buổi sáng, dày và mượt; mái tóc như một sinh vật có một đời sống riêng, lượn khúc và uốn éo mỗi khi người thiếu nữ cử động hay xoay mình. Tuân như bị thôi miên nhìn không chớp mắt. Chàng cảm thấy cảnh vật chung quanh như bỗng đứng trở thành bất động với tất cả mọi người và đời sống bên ngoài như vô tri, vô giác, chỉ còn chàng và người thiếu nữ với mái tóc dài kỳ lạ hiện hữu trên mặt đất này. Tiếng động ồn ào ngoài cổng cũng tự đứng trở nên im bật, yên lặng một cách đe dọa như sự yên lặng của trời đất trước khi giông bão đổ đến. Tuân bỗng cảm thấy muờng tượng như đời chàng từ đây cũng sẽ bắt đầu thay đổi lớn lao, với đời sống bình yên của 16 năm trước được thay thế bằng bất trắc và sóng động.

Khi chiếc xe buýt dừng lại và đám nữ sinh với người thiếu nữ tóc dài bắt đầu bước lên xe, Tuân như bưng tinh, chàng chạy vội ra và chen vào đám người đang giành lên xe ở cửa sau. Chàng cẩn thận lên xe cửa sau để tránh nhìn thẳng mặt người thiếu nữ tóc dài chàng tin chắc là đẹp tuyệt trần. Người có mái tóc dài đẹp kỳ lạ như vậy dĩ nhiên cũng phải đẹp khác thường. Tuân tự nhủ mình như vậy. Chàng thấy mình cũng chẳng cần vội gì biết mặt ngay và quả thật mái tóc của nàng là trung tâm điểm của tất cả sự chú ý và rung động của Tuân, chàng cũng chẳng thấy cần gì hơn là đứng sau lưng nàng, cách quãng chừng vài người đứng ở lối đi giữa hai hàng ghế ngồi, lặng lẽ dán mắt vào mái tóc dài, chăm chú nhìn vô hồn như người tử tội buổi sáng đứng nhìn sợi dây treo cổ buộc sẵn ở ngoài sân.

Suốt quãng đường chiếc xe buýt dừng lại với khách lên xuống dọc đường Lê Văn Duyệt kẹt cứng, Tuân cố dịp để ý kỹ hơn về người thiếu nữ. Nàng cao thanh thoát trong chiếc áo dài trắng cắt sát gọn với dáng uyển chuyển hơi có vẻ quý phái, tương phản một cách rõ rệt với sự thô kệch của người và cảnh vật chung quanh trong chuyến xe buýt buổi sáng hôm đó. Nàng chắc học trường Nguyễn Bá Tòng vì Tuân thấy nàng đứng với vài ba cô nữ sinh khách quay mặt về phía

Tuân với phù hiệu của trường trên ngực áo.

Xe dừng lại trước ngã ba đường Lê Văn Duyệt và con đường nhỏ dẫn đến trường. Các cô nữ sinh lục tục đi xuống. Tuân vội vã quay mặt đi để tránh nhìn mặt nghiêng bên phải của người thiếu nữ tóc dài. Khi xe bắt đầu chuyển bánh, Tuân mới quay lại nhìn và hình ảnh của người thiếu nữ với mái tóc dài gần chấm gót đi cùng với mấy người bạn trên con đường nhỏ với hai hàng cây me cao tàn lá phủ là hình ảnh Tuân chắc sẽ ở mãi mãi với chàng trong ký ức sâu thẳm nhất. Mái tóc dài lung linh, gọn sóng chàng thấy không phải như con suối chảy nhưng như một làn mây bay - Mây tóc. Tuân cảm thấy tương đối hài lòng với sự so sánh của mình, thực sự chàng nghĩ, không có hình ảnh hay từ ngữ nào có thể diễn tả được sự rung động của chàng đối với mái tóc của nàng, và chàng đứng đó trên chiếc xe buýt chạy ngang qua con đường nhỏ, ghi nhận với tất cả tâm hồn và tư tưởng của mình đôi theo trong một thoáng của thời gian, mái tóc dài huyền ảo như một thứ định mệnh đã đi vào cuộc đời chàng, thay đổi tất cả, đưa chàng vào một cuộc đời khác, một cuộc đời và một thế giới khác lạ, tương phản và kỳ diệu, với sung sướng và đau khổ, với đi tìm và trốn chạy, với chấp nhận và gạt bỏ.

Tuân đứng xuất thần với những cảm giác mới lạ và những ý nghĩ chạy vùn vụt qua trong óc đến khi chuyến xe dừng lại trước trạm xe trước bùng binh, chàng mới sực tỉnh và xuống xe đi bộ đến trường.

Kể từ hôm đó, đời chàng và mái tóc dài như gắn liền mỗi buổi sáng đi học, Tuân vẫn đứng sau lưng người thiếu nữ trên chuyến xe buýt ngắm nhìn mái tóc riêng của chàng, say sưa và no đủ như một buổi ăn mỗi ngày không biết chán. Chàng cẩn thận để tránh nhìn thẳng vào mặt người thiếu nữ và lâu dần như một phản xạ chàng như phát triển được linh tính để báo trước cho chàng biết mỗi cử động quay mặt của người thiếu nữ để chàng kịp thời nhắm mắt lại hay quay người đi. Trong suốt một năm học đó, người thiếu nữ với mái tóc dài đều đặn đi học bằng xe buýt và Tuân sung sướng với những ngày đi học,

đợi chờ để mong sớm đến sáng hôm sau và thù ghét những ngày nghỉ cuối tuần hay ngày lễ.

Đầu tiên, Tuấn không dám nhìn mặt người thiếu nữ tóc dài vì nhút nhát, chàng cảm thấy sợ hãi những người con gái trong lứa tuổi chàng đây nhí nhánh và duyên dáng; Tuấn cảm thấy một hấp lực mạnh mẽ lôi kéo nhưng đồng thời cũng cảm thấy sợ hãi vì sự lôi cuốn đó. Từ ngày gặp người thiếu nữ với mái tóc dài phủ gót, chàng càng cảm thấy sự hấp dẫn nhưng sự sợ hãi của chàng lại càng tăng thêm. Tuấn đã nhiều lần đứng sát ngay sau lưng gần như chạm hẳn vào mái tóc, mũi chàng đã ngửi thấy mùi hương đặc biệt của người thiếu nữ. Tuấn đứng tận hưởng sự gần gũi của chàng với mái tóc dài bằng tất cả giác quan và ý thức của chàng, nhưng đồng thời cũng cảm thấy lòng dằng co mãnh liệt giữa những sợ hãi tự nhiên và ý muốn được biết mặt người con gái. Tuy vậy lần nào cũng thế, vào phút chót Tuấn vẫn không đủ can đảm để xem mặt nàng.

Lâu dần khi tình yêu của chàng đối với mái tóc một ngày một tăng. Tuấn lại nhận thấy một điều khác lạ. Chàng tưởng tượng ra những khuôn mặt đẹp tuyệt trần với mái tóc kỳ diệu chàng đang say mê, và mỗi đêm trước khi đi ngủ với hình ảnh mái tóc bồng bênh bay phủ, chàng thấy bay lượn những hình ảnh tuyệt vời của những người đẹp toàn mỹ đưa chàng vào giấc ngủ. Tuấn bắt đầu cảm thấy lo ngại và sợ hãi, lần này không phải là sự sợ hãi của một chàng thanh niên mới lớn với một cô gái nhưng là sự sợ hãi cho một sự thất vọng chàng nghĩ rằng sẽ không thể sống nổi nếu mái tóc dài kỳ diệu của chàng thuộc về một người dưới mức độ chàng tưởng tượng.

Niên học đã gần hết Tuấn bắt đầu phải sửa soạn để thi Tú Tài và chàng tự nhủ với lòng sẽ nhất quyết xem mặt người thiếu nữ tóc dài vào những tuần lễ cuối của niên học. Chàng không biết nàng học lớp mấy và niên học đến có tiếp tục đi xe buýt đến trường nữa không. Tuấn mất gần đến mấy tuần lễ mới quyết định được sau khi đắn đo và trăn trở nhiều đêm. Trong khoảng thời gian này, tình yêu của Tuấn

càng gia tăng mãnh liệt, chàng hầu như tê liệt hẳn mỗi buổi sáng đứng sau lưng nàng trên chuyến xe buýt. Người thiếu nữ hình như cũng linh cảm thấy sự hiện diện của chàng, nhiều lần nàng gần như quay đầu lại để quan sát nhưng Tuấn vẫn kịp thời quay người sang chỗ khác và chưa lần nào ánh mắt của hai người chạm nhau. Tuấn có thể chỉ thấy một vài lần thoáng một chút gò má hồng của người thiếu nữ, làm chàng càng bị kích thích nhiều hơn nữa, những tụ trung khuôn mặt của nàng thiếu nữ tóc dài vẫn hoàn toàn là một bí mật đối với Tuấn; một bí mật làm tình yêu của chàng đối với mái tóc kỳ lạ càng ngày càng mãnh liệt, một bí mật chàng triu mến và sợ hãi, đồng thời cảm thấy một nhu cầu che chở như người tu sĩ với lòng tin vào một sức mạnh siêu nhiên bảo vệ cung điện thờ thần bí.

Tuần lễ cuối cùng của niên học Tuấn đã chọn để xem mặt người thiếu nữ tóc dài; tuần lễ đó đến như một thảm họa cho đời chàng. Người thiếu nữ đột nhiên biến mất. Ngày này qua ngày khác, Tuấn đợi từng chuyến xe buýt trở đến cả một hai tiếng đồng hồ vẫn không thấy nàng xuất hiện. Tuấn như điên cuồng, lúc đầu chàng cho rằng nàng ốm hoặc bận việc gì đó nghỉ một hai ngày, nhưng hết tuần và sang đến những tuần lễ sau khi các trường đã vào hè chàng bắt đầu thấy tuyệt vọng. Hình ảnh của mái tóc dài phủ xóa hiện lên thường trực trong đầu óc chàng với một niềm đau đớn và xót xa. Mỗi buổi sáng ngồi ăn sáng và học bài thì chàng nhìn ra ngoài cổng xem từng chuyến xe buýt dừng lại và đi, thiếu người thiếu nữ áo dài trắng với mái tóc dài phủ gót, chàng thấy ngực đau nhói và khó thở, nỗi nghẹn dâng dần dần lên trên lồng ngực. Tuấn thấy mọi sự như trống rỗng, không còn ý nghĩa gì cả. Mùa thi năm đó, chàng chỉ vừa đủ điểm để đậu làm cho tất cả mọi người ngạc nhiên vì ai cũng nghĩ chàng sẽ phải đậu rất cao, nhưng Tuấn nào có thiết gì.

Tuấn cương quyết từ chối không đi du học dù gia đình chàng đã sửa soạn tất cả và nài ép cho bằng được. Chàng muốn ở lại để có cơ hội gặp lại được người thiếu nữ tóc dài mặc dù trong thâm tâm chàng

hầu như đoán biết sẽ không bao giờ gặp lại. Tuấn lên đại học vào một ngành chuyên môn để chiều lòng gia đình nhưng đối với chàng học ngành nào cũng vậy. Chàng để tâm hơn vào hội họa và những giờ rảnh rỗi chàng lại nhả một họa sĩ nổi tiếng thân tình với gia đình chàng để học vẽ. Sau vài năm chàng đã bắt đầu vẽ được nhiều tranh có giá trị và sau khi hoàn tất bức tranh người thiếu nữ với mái tóc dài phủ gót với mấy người bạn nữ sinh trên con đường hai hàng me cao và tàn phủ rợp lá, người họa sĩ thân gia đình tuyên bố không còn gì để chỉ bảo thêm cho chàng nữa.

Những năm dài dang dở trên đại học cũng không làm cho Tuấn quên được hình ảnh người thiếu nữ với mái tóc dài. Phòng chàng treo đầy những tranh thiếu nữ với tóc dài phủ gót, nhiều tranh với những khuôn mặt đẹp một cách kỳ lạ hoặc thần bí, nhưng phần lớn là tranh vẽ sau lưng người thiếu nữ không có khuôn mặt. Phần linh động nhất vẫn là mái tóc chàng vẽ bồng bồng bao phủ như một đám mây bay. Mặc dù người họa sĩ già thầy dạy nhiều lần giục chàng trưng bày tranh, chàng vẫn một mực từ chối, cảm thấy rằng tình yêu của chàng đối với mái tóc là của riêng chàng, không muốn chia sẻ với nhiều người khác.

Càng những năm về sau Tuấn càng cảm thấy niềm hy vọng gặp lại người thiếu nữ tóc dài càng giảm dần, chàng nhiều lần đi lại hàng giờ trong các khuôn viên đại học, Tuấn nghĩ nàng có thể sẽ theo học: Văn Khoa, Luật Khoa, Sư Phạm.. nhưng đều hoài công vô ích. Một lần vào lễ Giáng Sinh khi dự lễ nửa đêm ở nhà thờ Đức Bà, chàng thoáng thấy bóng người thiếu nữ với mái tóc dài phủ gót từ đằng xa. Tuấn mừng rỡ như điên cuồng, chàng chen vội lên nhưng người đi ra lễ quá đông, khi chàng đến nơi người thiếu nữ tóc dài đã biến mất. Tuấn đi khắp các con đường cả đêm hôm đó nhưng bóng người thiếu nữ vẫn biệt tăm. Lần đó Tuấn ngần ngại đến cả mấy tháng trời. Hình ảnh mái tóc dài và người thiếu nữ như ẩn như hiện trong những giấc mộng của chàng mỗi đêm và ban ngày chàng phải dùng hết nghị lực mới tập trung trí tưởng

được trong việc học.

Lần cuối chàng được gặp lại mái tóc dài cũng là ngày chàng và bao nhiêu người khác rời bỏ đất nước. Năm đó chàng vừa ra trường và gia nhập quân đội được vài tháng. Những ngày cuối cùng biến loạn của đất nước, Tuấn may mắn chạy về được Sài Gòn và ngày đó Tuấn thấy lại được mái tóc dài chàng ấp ủ trong tâm tưởng. Chàng vừa dừng xe lại vì đám đông tại tòa Đại Sứ Mỹ một ngày một đông. Trên nóc tòa nhà là chiếc trực thăng cánh quạt thổi vù vù với những người lính thay quân lục chiến Mỹ đẩy người lên. Tuấn đứng như bị thôi miên trong khung cảnh náo loạn chung quanh. Chàng chợt thấy bóng người thiếu nữ với mái tóc thật dài đang được người lính Mỹ kéo lên. Mái tóc dài bị những cơn gió từ cánh quạt trực thăng thổi tung bay. Tuấn nhìn không chớp mắt, lòng chàng như trùng hấn xuống, những tiếng hò hét hỗn loạn bên ngoài như xa dần, trước mắt chàng chỉ còn thấy mái tóc như đám mây phủ bay cuồn cuộn và người thiếu nữ dáng thanh thoát đang biến mình vào trong lòng chiếc trực thăng đen đui và xấu xí. Tuấn thấy đau nhói ở ngực, định mệnh lại bắt chàng một lần nữa lia xa hình ảnh vừa tìm gặp lại được trong một thoáng giây ngắn ngủi.

* * *

Tuấn rời Việt Nam ngay ngày hôm đó và như những người tỵ nạn khác chàng bắt đầu một cuộc sống mới, một cuộc sống đầy hoang mang và bỡ ngỡ. Chàng tìm được một chỗ thực tập lại ngành chuyên môn của mình trên New York và sau hai năm Tuấn đã thấy mình thành thoi trong sự tranh sống được một phần nào. Chàng quen một người Do Thái làm nghề buôn bán các họa phẩm có phòng triển lãm tranh ngay tại Manhattan, và khi người bạn mới gốc Do Thái này thấy những bức tranh chàng đã cẩn thận cuốn lại và gói mang đi trong ngày cuối cùng của đất nước, đã khuyến khích chàng trưng bày tranh ngay tại phòng triển lãm của mình. Tuấn lấy làm khó nghĩ, chàng cảm thấy áy náy khi nghĩ đến chuyện những người khác nhìn vào tâm hồn của mình qua những bức tranh chàng vẽ riêng cho mỗi tình của

chàng và mái tóc kỳ diệu, như một sự xúc phạm đến những gì đẹp nhất chàng hằng ấp ủ, làm tâm thường đi những cảm xúc của chàng. Tuy nhiên với sự thúc giục của người bạn và với ước muốn hảo huyền biết đâu nhờ cuộc triển lãm chàng có thể gặp lại được người thiếu nữ tóc dài, Tuấn sau cùng ưng thuận để triển lãm trong hai tuần.

Buổi ra mắt tranh của Tuấn thành công rực rỡ với những lời khen ngợi không hết lời của các nhà phê bình, đặc biệt về bức tranh Mây Tóc vẽ hình ảnh mái tóc nữ tóc dài trên con đường đến trường học. Tuấn thấy lòng dưng dưng với những lời khen ngợi, chàng nhất quyết không bán một bức tranh nào vẽ với hình ảnh mái tóc và người thiếu nữ trong trí tưởng.

Ngày cuối cùng của cuộc triển lãm khi trời vừa chập choạng tối, Tuấn từ căn nhà trọ đến phòng tranh để thu tranh, chỉ còn lưá thừa vài người xem đang sửa soạn ra về. Tuấn bàng hoàng khi thấy trong căn phòng hơi tối, đứng trước bức tranh Mây Tóc là người thiếu nữ với mái tóc dài phủ góc bằng xương bằng thịt quay lưng lại phía chàng, lặng lẽ ngắm bức tranh trên vách. Tuấn thấy như trời đất thu nhỏ lại, mười năm từ ngày đứng sau lưng nàng trên chiếc xe buýt xọc xạch đến nay như chỉ là khoảng khắc. Chàng tiến lại gần đến sau lưng nàng và đứng lại. Người thiếu nữ vẫn bất động ngắm tranh, tóc nàng vẫn óng mượt và dày như mười năm trước phủ dài đến gót chân. Tuấn nhìn không chớp mắt, chàng thấy không gian như mờ đi, dường tượng như đám sương mù tỏa ra như tình yêu của chàng tiến dần về phía người thiếu nữ, bao phủ lấy mái tóc dài của nàng và sau cùng bao phủ cả thân hình thanh thoát. Tuấn không biết thời gian đã trôi đi trong bao lâu, có thể cả giờ hay chỉ trong khoảng khắc, chàng vẫn đứng sau lưng nàng bất động trong tình yêu dâng dạt dào bên trong và bên ngoài thân xác.

Người thiếu nữ hơi cử động đầu như sắp quay lại, Tuấn như búng tình và như một phản xạ ngoài ý thức, chàng vội vàng thốt lên: “Đừng!” Người thiếu nữ đứng yên, Tuấn nói trong hơi thở:

–“Tôi là người vẽ bức tranh này”.

Người thiếu nữ khẽ gật đầu và vẫn không quay đầu lại. Tuấn cảm nhận thấy ngay trong cử động của nàng sự nhận biết mình là người trong tranh, và chàng mừng tượng một cách mơ hồ như nàng đã biết tất cả về tình yêu của chàng, từ những ngày theo nàng mỗi sáng trên chuyến xe buýt đến những năm dài dằng dẳng trên đại học, tình yêu của chàng đã phủ ra ngoài không gian đến với nàng và được nàng nhận biết.

Tuấn nói tiếp và ngay khi vừa nói xong chàng cảm thấy câu nói thừa thãi:

–“Tôi đợi em đã mười năm”.

Người thiếu nữ như run lên, mái tóc dài của nàng như lượn theo làn sóng và nàng sửa soạn quay mình lại. Tuấn nín thở, tim đập nhanh như muốn phá tan lồng ngực, lần này chàng không chạy trốn, chàng đứng lại để nhìn mặt Tình Yêu, để mười năm đi tìm kết tinh lại trong giây sao ngắn ngủi này, để không gian của cả trời và đất thu hẹp lại trong phòng triển lãm tranh nhỏ này, nơi chàng tìm gặp lại Tình Yêu, vĩnh viễn.

Tiếng đứa nhỏ nhỏ vang lên trong căn phòng như tiếng gọi từ nơi nào vọng lại: “Mẹ! Mẹ!” Người thiếu nữ tóc dài quỳ xuống ôm cô bé con từ phòng bên cạnh nhào lại gần mẹ và Tuấn đứng đó như một pho tượng đã trở thành muối lạnh, nhìn mây tóc xỏa bay phủ che lấp cả khuôn mặt nàng, khuôn mặt của Tình Yêu chàng vẫn chẳng bao giờ được biết, mười năm về trước và cho đến hết cả cuộc đời chàng.

Tuấn quay lưng đi ra khỏi phòng triển lãm tranh. Ngoài trời tuyết cũng vừa bắt đầu rơi và những cơn gió lạnh từ cuối phố thổi dốc vào gáy chàng, lạnh như tình yêu buốt giá của cả một đời chàng đã biến thành mùa đông.

Nguyễn Đình Phùng